

Slovensko ljudsko gledališče Celje
ODERPODODROM

Patrick Marber

BLIŽJE

[CLOSER]

Slovenska prva izvedba

GLEDALIŠKI LIST št. 5

Kazalo

Patrick Marber	3
Krištof Dovjak: Bližina brezsmiselne beline	5
Vinko Möderndorfer: In medias res (odlomek)	11
Mario Šelih: Bila je le angel	15
Kaj je IRC	20
Nagrajenki festivala Zlata paličica 1998	21
Iz kritik Vaje zbora	22

Patrick Marber

Bližje

(Closer)

Slovenska prva izvedba

Prevajalec Jakob Jaša Kenda

Režiser Vinko Möderndorfer

Dramaturg Krištof Dovjak

Lektor Arko

Scenograf Andrej Stražišar

Kostumografka Alenka Bartl

Glasba in glasbena oprema: Jani Golob

Gib: Goga Stefanović-Erjavec

Fotograf Damjan Švarc

Videoprojekcija: AV studio Žgank, Velenje

IGRAJO:

Alice	Barbara Vidovič
Dan	Mario Šelih
Larry	Renato Jenček
Anna	Tina Gorenjak Manca Ogorevc

Premiera 15. januarja 1999

Vodja predstave in šepetalka Zvezdana Štrakl Kroflič • Lučna mojstra Izidor Korošec,
Rudi Posinek • Tonski mojster Stanko Jošt • Rekviziter Franc Lukač • Krojači Janja Sivka,
Dragica Gorišek, Adi Založnik, Marija Žibret • Frizerki Maja Dušej, Marjana Sumrak •
Odrski mojster Radovan Les • Garderoberki Amalija Baranović, Melita Trojar •
Tehnični vodja Miran Pilko

Patrick Marber

Londončan Patrick Marber je eden izmed najuspešnejših sodobnih angleških gledaliških, televizijskih in radijskih avtorjev. Njegovi igri Delilčeva izbira (Dealer's Choice), napisana leta 1995, in Bližje (Closer), napisana leta 1997, trenutno uprizarjajo v Evropi, Angliji, Ameriki in Avstraliji. Kritik Financial Timesa je o Patricku Marberju zapisal, da ima izmed vseh angleških dramatikov po Pinterju najboljši smisel za dramatični ritem. Prva igra, Delilčeva izbira, ki so jo krstno uprizorili pod avtorjevim režijskim vodstvom v Royal National Theatreu februarja 1995, je istega leta prejela nagrado Evening Standard Award for Best Comedy in nagrado Time Out Writer's Guild Award for Best West End Play. Njegova druga igra Bližje je prejela številne nagrade v letu 1997 (Evening Standard Award for Best Comedy, Time Out Award for best West End Play, Critic's Award for Best Play in Laurence Olivier Award for best New Play). Krstno je bila uprizorjena v Royal National Theatreu maja 1997. Režiral jo je avtor sam. Z igro Bližje se Patrick Marber v Slovenskem ljudskem gledališču Celje prvič predstavlja celjskemu in širšemu slovenskemu občinstvu.

Besedilu Patricia Marberja Bližje se lahko približamo s paradoksalno ugotovitvijo, da je to besedilo spretnega dialoga, ki z okleščeno in večče postavljeno besedo ustvarja takšne situacije, ki pokažejo, kako ljudje sedanjosti pogovora nis(m)o več sposobni.

Zdi se namreč, da se protagonisti med sabo ne znajo pogovarjati, so zaprti vsak v svoj svet, na neki način delujejo kot električne rokovske kitare, ki so po raznih Wembleyjih odigrale svoje solistične parte. Postavljene v kote, odslužene, nepomembne, pozabljene po garderobah ali skladiščih, neozvočene zvenijo v prazno. Uporabljal jih ni noben Hendrix – nikoli niso bile objekt, orodje revolta, dekonstrukcije. Tu verjetno tiči temelj njihovih frustracij – vsi štirje so neizživeti, neuporabni, majhni.

Krajevni prislov bližje, ki je naslov naše igre, kot besedna vrsta prevzema funkcijo tiste vrednote, ki je način življenja ob koncu tisočletja, ujet v permanentni šovbiznis, v katerem so želje po ovekovečitvah, spomenikih izničene, zrelativizirane že v revijah, ne more dojeti, nositi, razumeti. Ostaja pa želja, pravo cankarjansko hrepenenje, ki ga, vse bolj roboti, tlačimo vase z vzvišenimi mehničnimi nasmeški.

Lahko rečemo, da so naši štirje junaki vsi po vrsti asocialne osebe, med njimi je Alice najbolj na robu. Večdar so z roba tudi ostali trije. Vprašanje je, kako daleč se pomika rob in kje se začne marginalnost. Marginalnost v Bližje,

vsaj zdi se, deluje v načinu življenja, ki so si ga junaki izbrali. Ta marginalnost nima teže upora, temveč govori le o njegovi simulaciji. (Marber ne uporablja naključno seksanja po računalniku.) To simulacijo upora po svoje dandanes izvajamo vsi, kot jo izvaja kvartet v Bližje. V kvartetu so vsi skoraj ves čas skriti pod masko ravnodušnosti, neprizadetosti; vsi so frajerji, vsi so kul, vsi so nedotakljivi. V resnici so samo posnetki. So nespontani, neizvirni.

Praznina v družbi simulacij, v družbi nespontanosti postaja neskončna belina. Ta belina ni orgazem. Bolj ji ustreza podoba Antarktike. Tista podoba avanture, ki jo vsak izmed nas nosi globoko v sebi kot izziv, kot nekaj novega, ki pa se v hipu skrči na plehkost, cenenost, praznost in kvazi pustolovskost. Larry pravi: "Imam belo haljo." Vprašanje je, kako to pove, vprašanje je, kako to pokaže, in vprašanje, je kako na to reagira Anne. Verjetno tudi v tem primeru nenaključno izstopa iz Marberjeve igre ponazarjanje izpraznjene komunikacije med ljudmi.

Želja, hrepenenje po nečem novem, resnično doživetem, po človeku bližnjem je v Marberjevi igri obsojena na propad. Podzavestno oziroma biološko potrebo po bližini, toplini posea učinkov željna mala pošast, pošasten dojenček, ki bi, še preden bo spregovoril, še preden bo znal komunicirati, vtaknil svoj nabrekli ud na hitrico kamorkoli in s tem vtapkal svoj "jaz sem tu" na

Morsov aparat življenja. Po svoje smo danes vsi takšni dojenčki. Sesamo, sesamo, fukat' pa ne znamo. Iz take smo snovi kot kamen. K tej sliki sodi podrkavanje z nogami, značilno za moške.

Zdi se, da z nogami podrkavata oba, Dan in Larry. V tem večnem cincanju je skrito marsikaj: od nevrotičnosti, prek neobzirnosti do resnične potrebe po bližini. Cincanje in tapkanje po mizi, znaka odsotnosti, izpraznjenosti sta signala pomanjkanja nežnosti, nezmožnosti pozornosti, gluhosti.

Cincanje in tapkanje sta nemara nazorni vzporednici koitusa. Koitus je nadomestilo izpraznjene komunikacije, ki jo v Marberjevem kvartetu lahko opazujemo in prikazemo.

Koitus je način komunikacije. Ta je ekspresna. V Bližje nima nobenega opravka ne z užitkom ne z ljubeznijo. Marber ne moralizira in ne zahteva moraliziranja, samo prikazuje. Bližje ne odpira nikakršne vele teme, podobne Casanovi ali Don Juanu, čeprav po dramaturgiji epizod v marsičem spominja na Molièrovega Don Juana.

Kot tone Molièrov Don Juan, tako tone Marberjev kvartet. Vendar je precejšnja razlika med Don Juanom, za katerega pravi Kott, da si je izbral za rivala boga, in našimi "bližnjiki", ki boga nimajo. Naši bližnjiki imajo za rivala

samo drug drugega. V tem je perverznost v slabem pomenu te besede, saj izpostavlja pojme: plehko, prazno, brez smisla, in razgalja življenje brez vrhunccev. Bližje je igra naše bližine, liki v njej so naši bližnji, v mnogočem mi sami.

Kako globoko lahko zdrsnemo, kako močno se belina praznine lahko še odpre? Kako široka in prepričljiva je lahko simulacija orgazma? Do kam s pretvarjanjem, do kam s tlačenjem? Kaj vse verjamemo? Zakaj vse fotografiramo? Zakaj postavljamo hipne spomenike? Zakaj poskušajo revije za ženske in moške z lepimi fotografijami prikazati trenutke kot nekaj ključnega, bistvenega za naše življenje? Zakaj se to simulirano ovekovečenje hkrati samozanika kot nekaj bistvenega? Kako lahko tako množično obstane? Kaj počne Anne kot fotografinja? Je resnična umetnica z dušo ali je

Egon Schiele: PREZIRLJIVA ŽENSKA
(Gertrude Schiele), 1910

le dekoraterka življenja? Kaj počne Dan? Je resnični talent ali je zguba, ki ne upa pljuniti resnici v oči? Kaj počne Jane Jones alias Alice Ayers? Je njen striptiz konstanta? Kaj simulira? Zakaj prevzame ime po kipu deklice, ki je reševala otroke iz goreče hiše in pri tem izgubila življenje? Je vse skupaj laž, onanija? Je Larry enak ali mu na tem svetu nič človeškega ni tuje? Zakaj mu skoraj pride na računalniški ekran?

Z igro Bližje dobimo podobo Minotavra, ki ga Marber verjetno ne ponuja naključno takoj na začetku, v prvem dejanju, v prvem prizoru, mimogrede.

DAN: Ima kakšen kip?

ALICE: Minotavra.

DAN: Poznam... (takrat sva sedela tam z očetom, ko je umrla... mama).

Oba protagonista znotraj dejanja poznata Minotavra, njegov kip. Zdi se, da je podoba te mitološke pošasti preprosto ključ, ki odpira vrata v igro Bližje. Danu in Alice ni treba gledati v slovar simbolov, nam verjetno je. Takole gre:

"Minotaver je pošast s človeškim telesom in bikovo glavo, za katero je kralj Minos dal zgraditi blodnjak in jo zaprl vanj. Občasno, ali na eno ali na tri leta, mu je dal za hrano sedem fantov in sedem deklet, ki so jih za davek pripeljali iz Aten. Tezej, si-cer atenski kralj, je hotel biti med njimi; ubil je pošast in se z Ariadnino nitjo vrnil iz labirinta. Minotaver simbolizira psihično stanje, sprevrženo Minosovo dominacijo. Toda njegova mati je bila Pazifae; se pravi, da je tudi Pazifae vir Minosove sprevrženosti; simbolizira kaznivo ljubezen, krivično poželenje, nespodobno dominacijo, greh, potlačene in skrite v nezavednem labirintu. Žrtveni darovi pošasti so pravzaprav laži in zvijače, ki naj bi jo uspavale, pa tudi grehi, ki se kopičijo. Ariadnina nit,

s katero se Tezej vrne na svetlo, predstavlja duhovno pomoč, ki je potrebna za zmago nad pošastjo. Mit Minotavra simbolizira duhovni boj zoper potlačenje; ta boj je lahko zmagovit samo z orožjem svetlobe."

Ta razlaga vsebuje številne vzporednice, primerne za igro Bližje:

Minotaver kot simbol psihičnega stanja, sprevržena dominacija, greh, potlačeno in nezavedno, duhovni boj zoper potlačenje, ki je lahko zmagovit samo z orožjem svetlobe.

Egon Schiele: SEDEČA GOLA ŽENSKA
Z DVIGNJENO DESNICO, 1910

Verjetno v igri Bližje nima pomena deliti like na pozitivne in negativne. Po svoje so vsi krivi, težavni, vsi so, preprosto rečeno, reveži. Izpraznjenost, ki vlada nad njimi, je signal našega časa, signal devetdesetih. Na ta signal se lepi motiv iskanja ljubezni, bližine. Zdi se, da je osnovna poanta igre usklajevanje med

praznino, ki je posledica hitrega časa, in človeško potrebo po nežnostih. V Bližje je takšna uskladitev obsojena na propad. Eksistenčno je žrtev Alice, esencialno, bistvenostno vsi.

Vendar: kdo je večja žrtev? Ali tisti, ki preživi in obstane v praznem, tistem praznem, ki ga bo nekako skušal napolniti, a bo obstal pri simulaciji, ali pa je večja žrtev tisti, ki ga rešnična, nesimulirana praznina (smrt) dokončno po-

goltne. Verjetno so v taki situaciji večje žrtve tisti, ki preživijo.

Marberjeva igra *Bližje* je groba, izredno brutalna igra, v bistvu kletvic ne potrebuje, brutalno jo definirajo situacije, posamezne slike, ki jih povezuje enotnost prikazovanja ljudi-tujcev. Kratke replike, ki so značilne za to Marberjevo igro, delujejo kot eksplozivne klofute. Grobost, asocialnost, svet nesporazumov, svet osebnostnih fiksacij, ki spreminjajo telesne stike Marberjevega kvarteta v konstantna posilstva, so praktično ves čas skriti očem. Do izraza prihajajo z navzočnostjo nevroz, neizživeti strasti, neizživeti seksualnih sanjarij, človeške ranljivosti in iz nje izvirajoče maščevalnosti.

Ob vsem tem se zdaj ključen konflikt med resničnostjo sedanjosti in predstavo o tistem preteklem svetu, v katerem je posameznik še lahko bil junak – simbol plemenitosti, popolnosti. Kot tak simbol je verjetno združeval človeška hotenja in omogočal znosnejše življenje. Prav tako je bil simulacija, vendar ker poplave simulansov v njegovem času še ni bilo, njegova vloga ni bila vprašljiva. Sentimentalnost je bila dovoljena. Danes je stvar posmeha.

Jane alias Alice je del sedanjega sveta. Ime si izposodi pri plemeniti dekli-

ci, ki je reševala otroke iz ognja in tako sama umrla. Jane, Alice je ženska, ki svet idealizira in avtomatično pade v nasprotje sama s seboj. Njena izkušnja je naturalistična, zolajevska, njeno hotenje je idealizirano, ob tem pa verjetno še preračunljivo. Njen prostor in čas in z njo tudi prostor in čas ostalih treh so pomembni. Metaforično ponujajo znotraj dogajanja, predvsem pa z

njegovim koncem, dva svetova: fizičnega in metafizičnega. Resnični prostor je praznina, ki ji vlada čas. Čas se v prostoru kaže kot neusmiljeno, kot tisto, kar določa in kroji eksistenco. Alicein prostor je s smrtjo dosežen prostor. Je praznina brez časa. Je rešitev.

Nasprotje med fenomenom postavljanja spomenikov, ki sodi v preteklost, in spomeniki, ki jih globoko v sebi postavljajo preživeli igre *Bližje*, je veliko. Pri Molièrovem

vnosu kipa spomenika v komedijo *Don Juan* lahko razmišljamo o alegoriji pravičnosti, ki ne kaznuje grešnega življenja, temveč svetohlinstvo, h kateremu se zateče *Don Juan*. Svetohlinstvo kot Molièrovo temo Marber transformira. Če mislimo besedo svetohlinstvo, potem moramo ob besedilu *Bližje* misliti na pojme: nespontanost, nepristnost, neiskrenost, lažnivost.

Egon Schiele: GOLA ČRNOLASKA, 1910

Pri Molièru nastopa kip v funkciji deusa ex machina. Pri Marberju ne more razrešiti ničesar. V njegovih štirih figurah, lahko rečemo, tiči potreba po spomenikih. Vsak nosi to potrebo v sebi kot čustvo, vendar ga nobeden izmed njih ni sposoben izraziti. Nespontanost, neiskrenost in nepremagljiva želja nadvladati drugega, želja manipulirati z njim tudi na čustvenem nivoju, je tista kamnita materija, ki je ni mogoče oblikovati. Molièrova alegorija pravičnosti je pri Marberju spremenjena v simbol nepremakljivosti in hkrati v sporočilo, da vsakdo, namesto da bi kip iz sebe izbežal, raje nosi neobdelan kamen v sebi.

Če je za ljudi prejšnjega stoletja veljal šokantni Marxov stavek, da Herkul ni mogoč, ker je prešibak za lokomotivo, kakšen stavek potem označuje naše štiri figure?

Ljudje prejšnjega stoletja so še imeli občutek za dobo herojev, občutek za plemenita dejanja, in so ta plemenita dejanja znali tudi ceniti. Verjetno tudi zaradi tega Marber simbolno vnaša v svoje besedilo motiv spomenika deklici, ki je rešila otroke iz ognja.

Figure Marberjevega besedila ne morejo, ne znajo več vzpostaviti do plemenitega nobenega odnosa. Tudi nam se beseda zdi klišejska, še posebej ker v

svetu klišejev ne zveni iskreno, ampak prisiljeno. V svetu klišejev postane človeka strah, da je mogoče tudi sam kliše. Zaradi tega strahu verjetno ne zmore vzpostaviti odnosa do pojma "plemenito" in zato ne zmore pravzaprav ničesar, kar bi njegov odnos do drugih lahko naredilo znosen. Jane alias Alice ima željo, vendar jo poskuša uresničiti na nespontan način. Simulira plemenito junakinjo. Prevzema njeno vlogo. Ne-

kako jo klonira. Dan, Larry, Anne jo zmeljejo. Alice kot svetloba, ki bi lahko rešila duha pred potlačevanjem, je podobna Herkulu pred lokomotivo.

Lokomotiva so v bližje vsi. V njih ni nobenih pristnih strasti. Niso ogenj, iz katerega bi jih lahko sploh kdo reševal. Samo dogorevajo, tlijo. Niti žerjavica niso. So ohlajeni briketi. Alice nima komu pomagati. Povleče jo noter,

še toliko bolj, ker je njena izhodiščna pozicija pretvarjanje, simulacija. Blodnjak, v katerega vstopi, je mogočnejši od Minosovega. Kot Ariadna nima nobenih možnosti.

Bližje je vsekakor igra o ljudeh, ki ne sodijo skupaj. Skupaj jih stlači naključje, ki pa nikakor ni nekaj usodnostnega, ampak hladno faktičnega. Vsi nosijo maske. V tem tiči blodnjak. Za žensko psihologi pravijo, da nosi na sebi

Egon Schiele: SCHIELE RIŠE GOL MODEL PRED OGLEDALOM, 1910

dvojno masko in da njen pravi obraz sploh ne obstaja. Za prvo masko obstaja samo naslednja maska. Če to velja za žensko, mora veljati tudi za moškega. Sploh v primeru naše igre, ki je po svòje podobna igri *role game*. *Roll game* vsebuje režiserja, ki vodi dogajanje, in igralce, ki igro igrajo. Igra se lahko igra v neomejenem prostoru in v neomejenem času. V bistvu je glede časa in prostora popolna in neskončna. Zgodbo si izmišlja glavni igralec – režiser, ostali se morajo prilagajati. *Role game* ima pravila, ki simulirajo resničnost, in kakor je resničnost nepredvidljiva, je nepredvidljiv tudi iztek posamezne igre. Bistvo *role game* je v tem, da igralec ne samo interpretira določene mu vloge,

temveč lahko tudi spremeni tok dogajanja, kar pomeni, da vsakdo lahko manipulira z vsakomer.

Po svoje pa je *roll game* zelo infantilna igra, ki odraža marsikaj. Predvsem je izredno orodje, s katerim lahko vsakdo pobegne svojim kompleksom v fiktivni svet.

Marber s fikcijo svoje dramske zgodbe ne beži pred kompleksi, temveč jih problematizira, jim poskuša priti do dna. Njegove figure so iz mesa in krvi. Naslov Bližje opozarja na čustva, na toplino, hkrati pa govori, da mora uprizoritev v bližino oklešččnosti, hladu, laži in prevar, ki so kamnita snov nas samih in naše bližine.

Egon Schiele: ZLEKNJENA GOLA ŽENSKA Z RAZKREČENIMI NOGAMI, 1914

Vinko Möderndorfer

In medias res (ljubezenska kronika)

(odlomek iz novele)*

Že prvi dan po prvomajskih praznikih, ko je zjutraj skupaj z zmačkanim Simonom odhajala v knjižnico, ga je zagledala. Andrej je stal na drugi strani ceste in jo čakal. Naredila se je, kot da ga ne pozna.

Srce ji je bilo kot ponorelo. Mislila je, da ji bo ušlo iz prsi in se izdajalsko razbilo na tlaku med korakom. Še bolj je stisnila Simona pod roko.

Andrej jima je sledil. In dopoldne, ko je s prijateljico Violeto šla na malico (Simon je odšel s pivom poplaknit "mačka"), je Andrej spet stal na drugi strani ulice. In v delikatesi se je postavil tik za njo.

- Ne moreva se več videti! Čez štirinajst dni se poročim!

Je izdavila, in na jok ji je šlo.

Vendar Andrej ni odnehal. Vsak dan jo je čakal. Vpisal se je v knjižnico in neprestano stal pred njenim pultom.

- Kdo je ta bedak?!

Jo je vprašal Simon.

- Kdo? Ne vem.

Je zardela.

In Simon je zdaj, kot da bi nekaj slutil, s poroko še bolj pritisnil na Mirjam.

In Mirjam se bo morala odločiti.

Tukaj se zgodba prelomi. Razcepi. Ta trenutek odločitve razdeli zgodbo na dve možnosti. To je trenutek Usode, ko lahko življenje postane drugačno ali pa

samo zdrsne v svoje nadaljevanje.

Usodne odločitve, pred katerimi neprestano stojijo naša življenja. Drobne pomote, ki nam onemogočijo, da bi v določenem trenutku bili na določenem (pravem) mestu, in zaradi tega nam vse življenje teče drugače. Ali pa smo nenadoma tam, kjer ne bi smeli biti, pa smo in vztrajamo v svojem trenutku samo hip dlje, kot bi hoteli in morali, in že je usodnostno med nami napačen (ali pravi) trenutek odločitve.

Le redko lahko sami s svojo odločitvijo tako usodno vplivamo na svoje življenje (in če to zmoremo, smo bogovi vsaj tisti kratek hip odločitve), kot bi lahko tisti hip vplivala Mirjam.

Se bo odločila prav ali narobe? Tega Mirjam ta trenutek na more vedeti. To bo vedela šele čez leta.

Eno je jasno. Trpljenje, muka odločitve, ki ga je tiste dni trpela Mirjam, je bilo neznosno. Večkrat se je zaprla v kopalnico in se iz nje vrnila šele čez čas, in to z rdečimi, zabuhlimi, objokanimi očmi. Nihče ne ve (niti Simon, ki je vse to slutil), kako je v svoji globoki stiski butala z glavo ob ploščice v kopalnici, kako je stiskala zobe in odprla tuš in vse pipe do kraja, samo zato, da bi šum vode prekril njene kratke in v meso potlačene krike solza in udarcev, ko je s pestmi in glavo tolkla, kot bi izganjala neznošen pritisk žalosti, ob svetlomodne ploščice v kopalnici.

* Novela je izšla v knjigi: V. Möderndorfer, *Krog male smrti, Cankarjeva založba, Ljubljana 1993.*

In podobno je bilo tudi z Andrejem. Želja po Mirjam je bila močnejša od vsega. Vsak dan je hodil za njo, bil je ves bled in shujšan, njegovi članki so nedokončani ležali na mizi, v redakciji je zamujal z vsemi obveznostmi, na noben sestanek ni več šel, samo visel je za šanki vseh bifejev, ki so bili v bližini Mirjam, in čakal, če bi se Mirjam po naključju prikazala od nekod.

Andrejeva neprestana prisotnost in videz "razbolelosti zaljubljenega samca" je bila vse bolj očitna. Vsi v knjižnici so vedeli, da se med Mirjam in mladeničem, ki vsak dan (vedno bolj bled) postopa okoli knjižnice, nekaj dogaja. To je vedel (ali slutil) tudi Simon, vendar ni ničesar rekel. Mirjam ni nikoli (tudi kasneje ne) nič očital, nikoli ni niti z besedico omenil, da je tiste tedne pred njuno poroko opazil zaljubljenega mladeniča. Samo zobe je stiskal in pil vedno bolj goreče in brez slasti (takšno pitje "brez strasti" se je kasneje samo še bolj stopnjevalo, dokler ni prešlo v Simonovo vsakodnevno navado, ki je bila zanj, v njegovem štiriinpetdesetem letu, pogubna).

In prišel je trenutek dokončne odločitve.

Naslednji dan naj bi se Simon in Mirjam poročila. Na predvečer usodnega

izrekanja o svoji nadaljnji življenjski poti je Mirjam nenadoma vstala od mize.

Vse je bilo pripravljeno. Stanovanje očiščeno, vabila (na poročno slavje pri Žabarju) natiskana in razposlana. Darila že kupljena in njuni starši so se že najavili, da bodo z vso širno in ožjo žlahto prišli naslednji dan ob devetih. Simon je bil že od jutra "pod gasom" in se je zdaj (na predvečer njune poroke) odpravljal na fantovščino.

Egon Schiele: SEDEČA ŽENSKA Z GOLIM TRUPOM IN MODRIM KRILOM, 1911

Mirjam je vstala od mize.

In odšla.

Simon ni črhnil besedice.

Mirjam je odvihrala skozi vrata, kot da bi se nenadoma spomnila, da mora še nekaj kupiti, preden bodo čez slabo minuto zaprli trgovine.

Zaloputnila je vrata za sabo.

Simon je obsedel tam.

Čez pol ure je že sedel s svojimi prijatelji pri Kalvanu, kjer so

fantje pili do jutra. Simon je vedel, ne več slutil, temveč vedel, da je Mirjam na predvečer njune poroke stekla k tistemu mladeniču, ki je vsak dan postal okoli njune hiše. Vedel je to zagotovo, vedel je, da se zdaj, ko on na dušek prazni kupe belega štajerca, da se nekdo drug sklanja nad telesom njegove neveste.

Tistega trenutka, ko je Mirjam nenadoma planila izza mize in je v svoji

ihti (kot da nekje gori) prevrnila skodelico kave, se je med njima, med Simonom in Mirjam, razlezla (kot po bellem prtu počasi polzeča kavina gošča) črna senca dvoma, nezaupanja in molka (pravzaprav tišine), ki ju bo odslej spremljala vse njuno življenje.

Mirjam je vstopila v Andrejevo sobico.

Andrej jo je čakal. Vedel je, da bo prišla.

Prišla je in brez besed spustila krilo na tla in stopila iz njega kot iz tesnega obroča.

Ljubila sta se dolgo in brez besed. Naslednji dan, navsezgodaj, jo je Andrej spremljal proti domu. Držala sta se za roke in Mirjam je bilo vseeno, če bi ju kdo videl. Želela je samo to, da bi se ta trenutek podaljšal v večnost. In res se je. Vse življenje se bosta vsak zase, ne da bi vedela drug za drugega, spominjala tega jutranjega vračanja.

Na križišču jo je Andrej poljubil na lase in Mirjam je stekla čez cesto.

Stekla je čez cesto in nikoli več ga ni videla.

Stekla je čez cesto in nikoli več je ni videl.

Naslednji dan se je poročila.

Mirjam ni zmogla. Ostala je v risu svoje Usode. Ni mogla, čeprav je vedela, da se odloča "za slepo vejo življenja"

(kot je to lepo znala reči njena babica), ki ji v vsem prihodnjem času ne bo dala toliko, kot sta ji dala tista dva večera v podnajemniški sobici nasproti kina Triglav. Ni zmogla, čeprav ji je bilo jasno, da s tem pristaja na nekaj, za kar ve, da pomeni trpljenje. Mirjam se je odločila, da bo naredila žrtev iz svojega življenja. Odločila se je zavestno. Kaznovala je sama sebe iz nerazumljivega razloga.

Morda je "popolna Sreča" dovolj velik razlog za kazen ali pa je strah pred tistim, kar je nepredvidljivo, v njenem primeru Andrej in njuna porajajoča se Ljubezen, dovolj, da se človek prestraši in zbeži. Ali pa je zgolj sla po Smrti tisto, tako zelo narodno in ponavljajoče, za kar se je Mirjam raje odločila, kot pa da bi se poizkusila spoprijeti z nečim neznanim in lepim.

Egon Schiele: SEDEČA ŽENSKA
Z UPOGNJENIM KOLENOM, 1917

Skratka: nikoli več se nista videla. Res pa je, da sta drug na drugega mislila, in to neprestano. Andrej je celo petnajst let po njunem slovesu, ko je na ulici zagledal dekle, ki je imelo isto pričesko in barvo las kot Mirjam, pospešil korak v prepričanju, da bo spet zagledal Mirjamin obraz. Vendar ne. To se ni zgodilo nikoli.

Kmalu po poroki sta se Mirjam in Simon preselila v majhno mestece, kjer

je umrla teta zapustila Simonu stanovanje. Mirjam je kmalu rodila dva otroka in Simon je iz leta v leto več pil. V težkih trenutkih njunega zakona je Mirjam večkrat pomislila na Andreja. In v hudih nočeh je sanjala zgodbo o življenju z Andrejem.

(V sanjah so se pojavljale trepetajoče ulične svetilke in pesnikov spomenik, ki zre v njena okna. V sanjah je gručica mladih glasov prečkala prazno tržnico. Tržnica je bila modra in skrivnostno prazna. Čisto tako, kot so lahko modre in prazne pokrajine v sanjah.)

Mirjam je sanjala vzporedno zgodbo, sanjala je še eno življenje, ki bi bilo lahko tudi resnično, če ne bi šla takrat oba (tudi Andrej) tako hitro mimo možnosti, ki jima jo je (enkratno in neponovljivo) ponudila Usoda.

Iste sanje je sanjal tudi Andrej.

Še isto leto se je namreč poročil s hčerko direktorja Televizije in se zaposlil na Televiziji kot urednik. Postal je apatičen in plešast. Mirjam ga je čez leta spet videla. Kot eden izmed urednikov je občasno vodil okroglo mize. Zdaj je govoril točno nasprotno od tistega, kar je govoril takrat, ko ga je spoznala Mirjam. In v oddaji ob neki "okrogli" obletnici praznovanja prvega maja je Mirjam slišala, kako je Andrej hvalil in zagovarjal "takšno obliko praznovanja, ki da je tradicionalna in globoko vkoreninjena v našo zavest".

Mirjam se je nasmehnila.

Otrok v naročju jo je pocukal za lasse.

- A ti poznaš tega fanta?

Jo je vprašal njen mali Andrej in se igral z njenimi lasmi.

- Poznam.

Je odgovorila.

Spoznal pa ga je tudi Simon, ki je kmalu po oddaji odšel v gostilno. Imel je pač še en razlog več, da se je tisti večer zapil kot žival.

Tu se pravzaprav zgodba konča.

Ni se pričela "In medias res", plazila se je okoli, da bi končno prišla do neizbežnega cilja.

Ko so v deželi minile prve svobodne volitve, je Andrej spet govoril tisto (in isto) kot takrat, ko je spoznal Mirjam. In vsakič, kadar je bila njegova beseda resnična in odkrita, se je spomnil na Mirjam, ne toliko zaradi ljubezenske nostalgije kot zaradi energije, ki se je nenadoma porodila v njem.

Naj se še tako smešno in romantično sliši, vendar je že malo plešasti dedec (urednik, za katerega so govorili, da ima več prepričan in več primernih kož na zalogi) nenadoma podoživljal svojo edino in resnično ljubezen.

Mirjam pa se je med tem zredila za dvajset kil. V tistem "pomladnem letu sprememb" so ji izrezali bulo na maternici in zdaj je resnično upala, da se Smrt, ki se je nenadoma oglasila v njej, ne bo nikoli več ponovila.

Šesto poglavje*

Potem je prišel on. Usedel se je dve mizi stran od najine. Naročil je kavo. Odprl je časopis in bral. Bil je temne polti, lepih potez, zelo eleganten. Takoj mi je šel na jetra.

Alice je naročila kavo in viski. Jaz sem ostal pri soku.

Rekel sem: "Spijva in greva."

"Ne," je rekla Alice, "meni zelo ugaja tukaj."

Presedala se je po stolu in pogledovala proti njemu.

Španec je zložil časopis. Prižgal si je cigareto. Pošiljal ji je šarmantne nasmeške. Alice mi je govorila nekaj o vremenu in s kotičkom očesa budno lovila grimase tega Iberca.

"Poln kurac te imam," sem ji zagotovil.

"Ja, kaj pa delam," je zarezgetala, "a zdaj še nobenga pogledat ne smem?!"

"Pejd ti mal v tri kurce, vstan in greva!"

"A ja, kdo pa misliš, da si, jebi se, jaz bom ostala tukaj."

"O.Ķ., kar pejd k temu kurcu," sem ji še rekel, in ta pizda je res vstala in šla k njemu, k Antoniu, kot sem izvedel kasneje.

Obsedel sem sam za mizo. Kri mi je udarila v glavo.

Bilo mu je zelo nerodno, ko je slišal smeh dve mizi naprej. Plačal je in pobegnili. Počutil se je kot stekel pes. Smeh na novo zaljubljenega para mu je odzvanjal v ušesih.

Kot drogiran je prišel nazaj v hotel. Ni mogel spati. Videl ju je, kako se smejita, videl ju je, kako se poljubljata, videl sem, kako jo izjubljam.

Čez tri dni mi je telefonirala.

"Zvečer pridem po prtljago," je rekla.

"Kakšno prtljago, Alice, ne moreš kar tako oditi, ljubezen moja," je tulil v slušalko,

vendar je že prekinila linijo.

Bil sem obupan. Naročil sem večerjo in šopek vrtnic.

"Kaj naj ji rečem, kako naj se obnašam, ti pizda zajebana, iz mene si naredila poslušno barabo," mi je brnelo v glavi.

Prišla je ob devetih. Bila je brez ogrlice. Niti pogledala ga ni, on pa ji je molil rože. Počasi se je obrnila. Vzela je vrtnice in rekla:

"Ti idiot, a si res mislil, da ti bom kdaj oprostila, ti kreten idiotski!"

Gledala ga je nepremično v oči. Smejala se je, čisto potihno se je smejala. Imela je solze v očeh, gledala me je in trgala rože. Vseh sedem vrtnic je raztrgala v rokah. Trni so se ji zapičili globoko v meso, ona pa jih je pulila ven in niti kapljica krvi ni pritekla iz ran. Samo smejala se je, ko je trne zabadala vame, počasi jih je zabadala, jaz pa sem stal in jo gledal, kako uživa, samo stal sem tam pred njo, objokan kot otrok sem stal pred njo sredi sobe in solze so mi tekle, tekle so mi po obrazu in se mešale s krvjo.

"Svinja, svinja," je tulila name, "ubila te bom!"

Takrat sem se prebudil, prebudil sem se iz more. Alice je poletela, samo poletela je proti steni. Videl sem jo v *slow motionu*, videl sem jo, pičko, kako je letela v steno in se zalimala kot muha.

Dvignil sem jo in jo vrgel na posteljo. Spet je hropla, prasica. Polil sem jo z vodo, da je prišla k sebi.

"O bog, kako te sovražim, prasica, kako te sovražim."

Tolkel sem po njej. Ona je tolkla po meni. Hotel sem jo ubiti. Ona je hotela ubiti mene. Bil sem krvav. Ona ni bila. Bil sem na koncu z živci, ona jih ni imela!

"Sovražim te," sem šepetal in jo poljub-

* Poglavji sta iz neobjavljenega romana Maria Šelaha *Bila je le angel*, napisanega leta 1992.

ljal, "sovražim te, ljubezen moja!"

Potem je odšla. Nesel sem ji prtljago.

Taksistu je rekla: "Strada de la Libertad, tres."

Ta naslov sem si zapomnil. Pljunila je vame in se odpeljala. Še dolgo sem mahal za njo v pozdrav.

Preselila se je k Antoniu. Kupil ji je mačka, da ji ne bi bilo dolgčas. Dala mu je moje ime. Maček jo je vseskozi praskal. Sovražil jo je, kot je ona sovražila njega. Naslednji dan ji je pobegnil. Sedaj je Španec igral vlogo mačka. Tako ali tako ga je imela le za dekoracijo.

Antonio je bil arhitekt, zaljubljen v Italijo. Kako zanimivo, vsi ljubimo tisto, kar nismo. On je oboževal Michelangela, katedralo v Milanu, Rim, Firence, torej vse, kar je dišalo po božjem.

Na prsih je imel tetoviran križ in napis: Deus et patria. Ves se je svetlilak v zlatih razpelih. Največji pokvarjenci so vedno najbolj verni. Najbolj jih grize vest. Antonio seveda ni bil tega mnenja. Bil je v Milanu pred katedralo in takrat je začutil, da ni nič, da je le mravlja. Bedna mravlja, ki gradi s kupom kamenja palačo za nekoga, za katerega globoko v srcu sploh ne verjame, da obstaja. Gradili so jo tristo let, verjetno zato, da se mi čudimo

njihovi neumnosti. O Jezus, če bi res verjeli vate, kako bi bili sposobni takih neumnosti? Učil si jih vendar skromnosti.

Gradili so, ker jih je bilo strah. Strah pred smrtjo žene ljudi v norost. Strah rojeva heroje, ki jih naslednje generacije pobijejo in postavijo nove. Kar najbolj ljubiš, te ubije. Kako naj človek razume, da je smrt nekaj normalnega? Antonio tega ni razumel, zato si je izmislil reinkarnacijo, vero, Boga in se tako prepričal, da je večn.

Prava pozaba na smrt je ljubezen. V orgazmu imata duša in telo samo en cilj. Bivanje v večnosti.

Antonio je bil ves v zlatih verižicah. Kdor nima zlata v sebi, si ga mora kupiti. Jaz sem ga imel v sebi na pretek. Zakaj ga nisi opazila?

Pisalo se je leto petindvajset mojega štetja. Nikakor nisem mogel ujeti zemeljskega časa, hodila sva vzporedno, vsak po svoje. Mogoče sem ga včasih ujel za kakšno sekundo, pa vendar sem spet padel nazaj za nekaj let. Kot da se vseskozi plazim po tej brezkončni spirali, in ko je postala prestrma, sem zdrsnil nazaj. Verjel sem edino v svoje štetje.

Alice je odšla. Odšla si za vedno in ležiš tam med vsemi temi spomini, nihče več te ne pozna in tvoje ime je pozabljeno. A še vedno

Egon Schiele: ZLEKNJENA GOLA ŽENSKA, 1917

čutim tvoje nežne ustnice, še vedno se dotikam tvojih prsi in z roko božam tvoje zlate lase. Prišla bo pomlad in se razcvetela, a tebe ne bo, objeta ležiš v črnini, pozabljena tam nekje ležiš v meni...

Čakal sem jo sedemnajst dni in osem ur. Vzela je svojo ljubezen in izginila. Spal sem podnevi, vsak večer sem bil zunaj. Nikjer je nisem srečal.

Prelite solze so se spremenile v kamen, srce v led, led v gube in gube so se spremenile v starost. Bil sem star, star sem bil pet milijonov let, v sebi sem nosil krivdo vseh svojih prednikov.

Zapustil sem Madrid. Tu nisem imel več obstanka. Kaj naj še počnem v tem mestu strahov, kjer me je vsaka ulica spominjala nanjo. Spomin je bila največja kazen zame. Vse sem obrnil na glavo.

Odpeljal sem se nazaj proti morju. Barcelona je bila moja destinacija. Lahko bi bil katerikoli drug kraj, kajti vstopil sem na prvi vlak, ki je stal na peronu.

Vozili smo se celo noč. V kupeju je zadušljivo smrdelo po znoju in po diskretno izpuščenem prdenju mojih sopotnikov. Bilo nas je šest. Dva Španca, Francoz, Maročan, Kanadčan in jaz. Večino časa sem preživel na hodniku in gledal v noč.

Zjutraj smo prispeli.

Najel sem si kolibo ob obali in se smilil sam sebi.

[...]

Deveto poglavje

Doma sem bral knjigo. Govorila je o nezvestobi, zakleti sovražnosti, gojenju rož in vzreji plemenskih konj. Zelo zanimiva stvar, moram priznati. Vendar sem hotel ubiti čas, zato sem bral, kajti takoj, ko sem čtivo za hip odložil, že je prišel Otto in rekel: "Daj, smej se, jaz sem žalosten."

Potem mu je sledila Beatrice s svojim detetom, pa Alice, vsi so pritiskali na kljuko mo-

jega spomina ali pa vsaj škilili skozi ključavnico. Hudo je, ko ljudje v spominu oživijo. Pa vendar vsi želimo ravno to, da smo zapisani v spominu nekoga, ki smo ga ljubili. Darujemo obročke, spominke, pišemo z vsakega potovanja, prinašamo obleke, zobne ščetke, tuje cigarete in francoske parfume. Zakaj? Da ne bi bili pozabljeni?

Ali pa tudi ne! Potem se nas pa po tem spomnijo. Umreš, ko te zadnji pozabi. Mogoče je to duhovna smrt.

Knjiga kot rečeno ni bila najbolj zanimiva, zato je odšel kuhat kosilo.

Vzel je morski list, ga posolil, presolil, poppral, na koncu skoraj prežgal, pa je vseeno teknil, kot tudi školjke, kalamari, špageti za predjed in vino za k obedu.

Mogoče en tuš? Ja, zakaj pa ne, po kosilu se zelo prileže. Vmes se je obril, se skopal in umil, stresel vse težave s hrbta in oblekel svežo belo srajco. Kako dolgo je že ni nosil? Točno od takrat, ko so prišli ponj in ga odpeljali,

Dišala je po vrtnicah.

"Oh, kako delajo že lepe šampone," ga je obšlo.

Pa ta svet živi v čistih iluzijah!

Si predstavljaš, prideš domov, skočiš v banjo, natočiš vodo, si naliješ malo smrekovega šampona, sediš tako v vodi, jasno v *feelingu*, da si v hosti, prideš potem ven, se obrišeš in si rečeš:

"Pa to ni res, moje stanovanje je lahko gozd, kaj bi potem sploh še hodil ven?"

In tako preživiš večino časa na dvajsetih kvadratih in se prepričuješ:

"Ne, res, ampak narava, to je pa res neki... res neki, kako bi rekel... fantastičnega."

Pa to nas res nekdo zajeblava!

Torej, oblekel je belo, vrtnično dišečo srajco, temno rdečo kravato in črne hlače. Pol ure se je sprehajal po polju, poln vrtnic, potem se je utrudil in se ulegel v posteljo. V postelji se rodiš, v postelji umreš, to je tvoj dom.

Zaprli je oči, jih čez pol minute spet odprl, pa jih spet zaprl, globoko vzdihnil in pomislil:

"Zakaj me ni nobeden vprašal, če se sploh hočem roditi?! Mogoče je pa res tako usojeno. A si predstavljaš, da vsak moški v življenju reproducira, recimo, petdeset milijard spermijev, ampak ti si narejen le iz enega, ti si unikat, ti si izbran, da se pojaviš iz vse te množice, se pravi, da imaš res srečo, da si to res ti. Lahko bi bil kdo drug, pa nisi, ker si ti, ker si jaz."

To je lepo. Nasmehnil se je v polsnu, nasmehnil se je, kajti že dolgo ni bil prijazen sam do sebe. Ta nasmeh mu je veliko pomenil.

"Hvala, ker sem se spomnil nase, zakaj bi se vedno spominjal le drugih, tudi tistih, ki so le še bežne sence v moji zavesti? Da ne bi umrli?"

Tudi ona se je spominjala. Imela je bled obraz, svetle lase, utrujene oči, zagorelo telo, mokre noge, pet zlatih verižic, prstan, dolge nohte in slabo vest. Stala je v kadi in se gledala v ogledalu.

"Lepa sem," je pomislila.

"A bila sem že lepša," si je priznala.

"Dobra sem, a bila sem že boljša..., močnana sem, a bila sem že... močnejša, zaljubljena sem, a... ljubila sem že bolj."

Umaknila je pogled, ogledalo jo je izdalo.

"Zrcalce, zrcalce na steni povej, a sem mogoče kej srečna zdej?"

Alice ni bila srečna. Ulegla se je nazaj v kad, dotočila tople vode, dodala še malo šampona in opazovala svoje prsi. Tekla je med brezami, tako gola, brez obleke, z rdečim svilenim šalom je poplesavala med drevesi..., listje je odpadalo, ona pa je bila tako zelo mlada, bila je jesen, sadje je že dozorelo, vzela je jabolko, zagrizla vanj, poljubljala breze, se smejala, pa se spet zresnila, ugriznila še enkrat in odvrгла sadež, iz katerega je prilezel črv, jo pogledal, se zakrohotal in zavrtal novo luknjo v mlado, sočno telo.

"Kot da bi nekdo zagrizel vame," jo je nenadoma obšlo in usedla se je na zemljo, oveli listi so padali z dreves in jo prekrivali, ona pa jih je poljubljala s svojimi solzami in se spravevala:

"Breze, zakaj ste vedno tako mlade in lepe in vitke...?"

"Si že?" je zaklical.

"Ja," se je zdrznila, "samo obrišem se še, Antonio, takoj bom. Še pet minut."

In je vstala.

"Ljubil me je, zakaj, ne vem, jaz sem... hotela..., da bi vedel, da nisem, kar misli..., da..."

"Samo še našminkam se, ja, Antonio, žegrem, vem, ja, ob devetih, seveda greva v opero, komaj čakam, ljubi moj, a res poje Benito Martínez?"

"Seveda, draga moja," je tulil on z druge strani, "saj veš, da je Benito najboljši tenorist zahodne poloble, nocoj bo pel samo za tebe, ljubica moja."

Njej je bilo vseeno. Tudi če bi pel Alan Seacock iz Newporta, ki ga ni še nikoli slišala.

"Joj, super, kako sem vesela, Antonio moj, Benito Martínez, je edini pevec, ki mi seže do duše," se je še enkrat prisrčno zlagala in pustila svojega spremljevalca v sveti zmoti, da ji bo omogočil doživeti kulturni dogodek, po katerem je hrepenel ves civilizirani Madrid.

Juan ni bil med njimi. Srečke mu niso prinesle sreče. Ni hotel postati kulturen. Ni se hotel razkazovati po časopisih, ki so seveda pridno beležili, kateri od najpomembnejših kulturnikov je bil prisoten, eden od njih pa bo tako ali tako prišel v jutranji časnik, skupaj s sliko in opisom poteka slavnostne premiere opere "ERA SOLO UN ANGEL".

Zgodba je bila preprosta. Prileti angel, zabode Benita, ta prekolne cel svet in izdihne. (Pevac tokrat ni bil najbolj pri sebi, tudi glas je imel slab.) Dirigent se je mučil in s tanko paličico bičal uboge kobilice in konjičke v orkestru, tako da so vsi skupaj komaj čakali, da Martínez po treh urah prepričevanja, cmerjenja, zmerjanja, jokanja, stokanja, nezadetih C-durov in kletja svoje usode končno le odneha. In je izdihnil.

Navdušenje je bilo nepopisno.

"Bravo, bravo," je odmevalo z vseh strani in šopki plevela so se usipali na oder.

Antonio je bil vžičen. Tudi njega so slikali. Mogoče, kaj se ve?!

Alice je stala ob njem, navdušeno mahala z rokami in prikimavala vsem prisotnim.

"Kako lepo," je vzdihovala, "kakšna mojstrska predstava," je hropla in mahala artistu.

"Oh, beda, zakaj lažeš sama sebi," jo je nenadoma presenetil notranji vzgib, "zakaj vendar briješ norca iz sebe?"

Kar naenkrat je zastala in se izgovorila, da jo boli glava.

"Andy, oprost, slabo mi je."

"Kako, slabo," je zasikal med zobmi, se obrnil in vrgel prijazen nasmeh v publiko.

"Ne delaj mi sramote, saj veš, kako je ta dogodek pomemben zame!"

"Vem., vem, oprost," je izdahnila, spet vstala in do konca odigrala svojo vlogo.

Povabljena na gala večerjo v čast izjemnega tenorja sta se znašla sredi razigrane množice. Tu je kar vrelo od pomembnosti. Pogledi Andyjevih prijateljev so se lepili po obleki šarmantne tujke. Ta je mirno sedela ob svojem izbrancu in vračala vljudnostne nasmeške.

"Teško sranje," je pomislila.

"Počutim se kot krava na semnju, vsak bi šlatal, ovohaval, se potapljal in užival po nižani ceni. Ni šans, raje se bom malo igrala z vami."

Prekrižala je noge, tako da se je videlo do čipkastih spodnjih hlačk, kar je nič hudega slutečega Andyja tako pretreslo, da je zamenjal barvo ličk, ostali pa so se zadovoljno sklanjali naprej na mize in se oblizovali okoli lepo negovanih ust.

"Vauuu, če bi te lahko čopnil, samo enkrat, če bi te lahko," je kot v en glas donelo v mislih mladih žrebcev.

"Ni šans, ko te jebe," je odgovarjalo z druge strani mize, "lahko gledate... ah, ne, še to je preveč za vas," in postavila je nogo nazaj na staro mesto.

Andy je bil srečen, tudi udi so plahneli, in postregli so z juho.

Bila je željva juha, Alice pa se je potegnila v svoj oklep.

"Tukaj sem varna," si je rekla, "zdaj sem s teboj, meliš?"

Ni se oglasil. Hotela se je spomniti njegovega obraza. Počasi ga je sestavljala. Ne, ni bilo še popolne slike. Nos je bil preozek, oči zelene, on pa ni imel zelenih, kakšne je že imel? Rjave, ja, rjave, za trenutek se ji je prikazal, pa spet izginil.

"Ne odhajaj, počakaj, govoriti moram s teboj, pridi," je zaklicala.

Ni je čakal.

Spet ga je montirala. Tokrat je že imel prave oči, pa vendar tako zelo tanke ustnice, ne, to niso tiste ustnice, ki so me ljubile, se je zdrznila in slika je spet izginila.

"Pa nič," si je rekla in se zatopila v vino.

"Tu te bom našla."

In ga je iskala. Našla ga je na dnu druge steklenice. Gledal jo je v oči in ona se mu je nasmehnila.

"Dober večer," je rekla, "dolgo te že nisem videla."

On je bil tiho.

"Pogrešam te, veš," je nadaljevala, "pogrešam tvoje poljube in dotike. Nihče me ne zna vzeti tako kot ti, nihče ne zna potopiti svoje duše vame in igrati na moje strune. Vsi imajo tako okorne prste."

Nenadoma je začutila močan stisk roke na svoji rami.

"Alice, kaj ti je? Zakaj gledaš v steklenico?" se je zgrozil Antonio, "vse mi boš zajebala, pa daj strezni se že enkrat," ji je sikal v uho.

Dekle je odložilo steklenico. Pogledi začudenih gostov so bili osredotočeni nanjo, tako da je v zadregi začela kašljati, se prijemati okoli ust, kašljati še močneje, na koncu pa se je izgovorila, da se ji je vino zataknilo v sapniku.

To je razburjeno množico vsaj delno pomirilo.

"Andy, grem malo na teraso, da se zbitrim," je zašepetala svojemu fantu na uho in odčevljala na zaupano mu mesto.

Odletela je v nebo in se naselila v njegovi glavi. On se je zdrznil. Prebudil se je iz svojih sanj.

Kaj je IRC

IRC je kratica za Internet Relay Chat, kar bi lahko prevedli kot kramljanje preko interneta. Je prostor, kjer lahko ljudje s pomočjo računalniške tehnologije komunicirajo med sabo in pri tem kramljajo o vsem, kar jih zanima in o čemer bi se radi pogovorili.

Vzrok za priljubljenost IRC je v tem, da ustvarja svoboden prostor. Edino omejitev predstavljajo računi, ki se lahko naberejo ob telefonskih impulzih. IRC je dejansko nenadzorovan komunikacijski prostor, saj imajo do njega prost dostop uporabniki z vsega sveta. To pomeni, da vsako kramljanje na IRC le z majhno časovno zamudo prek interneta postane dostopno vsepovsod vsem, ki istočasno uporabljajo isti kanal. Ena izmed značilnosti komunikacije prek IRC je tudi v tem, da se njen uporabnik lahko skriva pod psevdonim. IRC je leta 1988 ustanovil Jarkko Oikarinen. Napisal je originalni IRC program za univer-

zo v Oulu (Finska) z željo ustvariti nekaj, kar bi lahko ljudje uporabljali za pogovor z drugimi ljudmi na večuporabniški način, tako da pogovor ne bi bil omejen le na dve osebi, temveč se lahko pogovarja več ljudi hkrati.

IRC je bil prvič preizkušen z enim samim računalnikom in z manj kot dvajsetimi uporabniki. Potem ko je preizkus uspel, so ga vgradili v finsko nacionalno mrežo FUNNET, ga nato povezali z NORDUNETOM (skandinavsko vejo interneta), novembra 1988 pa se je IRC razširil po vsem internetu.

Obstajajo številna različna omrežja IRC, npr.: Efnet, DALnet, ChatNet, Undernet, New Net... njihov glavni namen pa je dati ljudem možnost za izmenjavanje informacij.

Od leta 1995 je IRC eden od pomembnejših načinov komunikacije na internetu.

(Povzeto po internetu.)

Egon Schiele: SEDEČA ŽENSKA V VIJOLIČNIH NOGAVICAH, 1917

MANCA OGOREVC

Dobitnica zlate paličice 1998

Žirija v sestavi Metka Dedakovič, Janez Škof, Miran Herzog in Bojan Martinec je po ogledu osmih tekmovalnih predstav na festivalu Zlata paličica 1998 sklenila, da nagrado za mlado igralko prejme Manca Ogorevc za vlogo Mojce v predstavi Mojca Pokrajculja, v izvedbi SLG Celje in režiji Matije Logarja.

Obrazložitev žirije:

"Igralka Manca Ogorevc je z iskreno in ponotranjeno igro pričarala avditoriju otroški svet v najlepših barvah. Njena vloga Mojce ni potrebovala velikih zunanjih igralskih zamahov in glasnega glumaštva. S svojo psihofizično pojavnostjo je enostavno bila; Mojca, tista prava, s katero se otroci z lahkoto poistovetijo in jo imajo radi. Vlogo je intenzivno in več kot simpatično preigrala od minimalističnega začetka do burnega finala. Tako je v največji možni meri pripomogla k res lepi in poetični predstavi, ki je doživela izjemen odziv občinstva."

EVA ŠKOFIČ-MAURER

Najboljša igralka občinstva na festivalu Zlata paličica 1998

Naziv za najboljšo igralko po izboru žirije Dnevnika mladih so najmlajši gledalci dodelili igralki Evi Škofič-Maurer za vlogo Lisice v predstavi Mojca Pokrajculja.

Obema igralkama iskrene čestitke!

Iz kritik Vaje zбора

Avtor Vinko Möderndorfer

Režiser Franci Križaj

Premiera 11. decembra 1998

Komedija Vinka Möderndorferja Vaja zbor, krstna uprizoritev je bila sinoči v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, potrjuje, da bo letošnja gledališka sezona za celjski ansambel vrhunska. [...] Lahkotna, z zdravo ironijo podkovana in z veliko humorja prežeta. To je razlog, da se na Vaji zbor, spretno jo je od začetka do konca vodil režiser Franci Križaj, ne boste niti za hip dolgočasili ali zresnili. Smeh pa je pol zdravja.

Tomaž Simon, Radio Slovenija, 12. 12. 1998

To je prava skupinska igra vsakogar proti drugemu, čez in mimo drugega. Uглаšen kaos.

Petra Vidali, Večer, 14. 12. 1998

*B. Umek, J. Bermež, B. Medvešček, D. Kastelic,
J. Vajt, B. Baranovič, Z. Agrež, A. Kumer,
M. Podjed, M. Štromar*

*J. Bermež, B. Umek, J. Vajt, B. Medvešček, M. Nemeč, A. Kumer, D. Kastelic, B. Baranovič,
M. Štromar, M. Podjed, Z. Agrež*

Režiser Franci Križaj je [...] dogajanje spoštljivo in duhovito prenesel na oder ter spretno in učinkovito izkoristil številne možnosti, ki jih je ponudil avtor že s karakterizacijo oseb in z določitvijo prostora dogajanja.

Slavko Pezdir, *Novi tednik*,
17. 12. 1998

M. Nemeč, A. Kumer, B. Medvešček, D. Kastelic, J. Vajt,
M. Podjed, M. Štromar

Že ribanje v zborovski hierarhiji za solistične izstope ponuja dovolj komedijskega mesa verbalnega tipa, pri čemer so replike ostre, zajedljive, dobro odmerjene, nesporazumi in komunikacijski zdrs učinkoviti. [...] Režiser Franci Križaj se je te "hvaležne uprizoritvene osnove" lotil z veliko posluha za nastavke situacijske komike, ne da bi osamosvojeni zavirali natančen ritem predstave, uprizoritev se giblje znotraj verizma, pri tem pa učinkovito določi podtöne, ne da bi jih pretirala in drsela k posiljeni smejalni učinkovitosti.

Matej Bogataj, *Delo*, 17. 12. 1998

"Padli smo v skrivenčen čas, ko gledališče na vse kriplje drami ekstremno zvišani prag gledalčeve volje do smeha. Pojavi pa se dilema, čemu opravljati opisano družbeno terapevtsko poslanstvo na način forsiranega polovičarstva, koder se v (pre)mnogih trenutkih (s)potika krstna uprizoritev Möderndorferjeve Vaje zbora, jubilanke lanskega natečaja na celjskih Dnevih komedije."

Primož Jesenko, *Dnevnik*, 14. 12. 1998

M. Štromar, Z. Agrež, J. Bermež, D. Kastelic, A. Kumer, B. Medvešček,
B. Baranovič, B. Ahujevič

Režiser vodi igralce z izurjeno roko in z metodami, spričo katerih znajo igralce in igralci efektno plasirati besedne domislice in sploh vsakršne verbalne obrate; kjer pa so te plasti razredčene ali jih zmanjka, jih režija dooblikuje v situacijske vijuge in rise, tako pač, kakor se lahkokrili komediji in konveksnemu zrcalu spodobi.

Vasja Predan,
Razgledi, 23. 12. 1998

SLG CELJE

Upravnik Borut Alujevič
Umetniški vodja Matija Logar

Režiser Franci Križaj
Dramaturg Krištof Dovjak

Lektor Arko

Vodja programa in propagande Jerneja Volfand
Tehnični vodja Miran Pilko

Igralski ansambel:

Zvone Agrež, Bruno Baranovič, Janez Bermež, Simon Dobravec, Tina Gorenjak,
Renato Jenček, Milada Kalezić, Drago Kastelic, Igor Korošec, Anica Kumer,
Barbara Medvešček, Miha Nemeč, Manca Ogorevc, Miro Podjed, Stane Potisk,
Igor Sancin, Vanja Slapar-Ljubutin, Mario Šelih, Eva Škofič-Maurer, Maja Štromar,
Bojan Umek, Jagoda Vajt, Barbara Vidovič, Igor Žužek

 Slovensko ljudsko Gledališče Celje

SLG Celje

Gledališki trg 5, 3000 Celje, p. p. 49

Telefoni:

centrala (063) 442 910

tajništvo (063) 441 861

propaganda (063) 441 814

faks (063) 441 850

-slg.celje@guest.arnes.si

<http://www2.arnes.si/~ceslg7/>

Gledališki list št. 5

Sezona 1998/99

Predstavnika

Borut Alujevič, Matija Logar

Urednik Krištof Dovjak

Lektor Arko

Oblikovanje Triartes

Fotograf Damjan Švarc

Naklada 3000 izvodov

Tisk Grafika Gracer

